

Faunabeheereenheid Flevoland
Albert Einsteinweg 4
8218 NH LELYSTAD

Postbus 55
8200 AB Lelystad

Telefoon
(0320)-265265
Fax
(0320)-265260
E-mail
provincie@Flevoland.nl
Website
www.flevoland.nl

<i>Verzenddatum</i>	<i>Bijlagen</i>	<i>Uw kenmerk</i>	<i>Ons kenmerk</i>
09-02-2023	1		3063871
<i>Onderwerp</i>			

Definitief besluit wijziging ontheffing Wet natuurbescherming voor het doden van edelherten in de Oostvaardersplassen

Geachte,

Op 28 oktober 2022 hebben wij uw aanvraag voor het wijzigen van de ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) ontvangen voor het doden van edelherten, met geweer en gebruikmaking van demper, in de Oostvaardersplassen (kenmerk 2461473).

De activiteit vindt plaats op het grondgebied van de provincie Flevoland. Gedeputeerde Staten van Flevoland zijn daarom gelet op artikel 1.3 lid 1 van de Wet natuurbescherming het bevoegd gezag. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld op basis van de in de artikelen 3.10, 3.17, 3.25 en 3.26 van de Wnb genoemde voorwaarden en criteria, op grond waarvan een ontheffing kan worden verleend. Bijgevoegd treft u ons besluit aan.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

drs. D.J. Tijl

de voorzitter,

L. Verbeek

Besluit van GEDEPUTEERDE STATEN van Flevoland op een aanvraag voor een wijziging van een ontheffing (kenmerk 2461473) op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb).

Inhoudsopgave

A. Besluit	2
B. Motivering van het besluit	3
B.1 Onderwerp van de aanvraag	3
B.2 Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland	3
B.3 Inhoudelijke beoordeling wijziging ontheffing	4
B.4 Zienswijzen	5
B.5 Conclusie	5
C. Kennisgeving en afschriften	6
D. Beroep	6
E. Ondertekening	6
Bijlage 1: Zienswijzen ontwerpbesluit wijziging ontheffing doden edelherten in de Oostvaarders- plassen	7

A. Besluit

Gedeputeerde Staten van Flevoland hebben besloten om,

- gelet op de artikelen 3.10, 3.17, 3.25 en 3.26 Wet natuurbescherming (verder: Wnb);
- gelet op de artikelen 3.13, 3.15 en 3.16 Besluit natuurbescherming (Bnb);
- gelet op de Omgevingsverordening Flevoland (2019);
- gelet op de Beleidsregels Wet natuurbescherming Flevoland 2016;
- gelet op het belang van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats, ter beperking van de omvang de populatie van dieren in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden en ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;

de aan Stichting Faunabeheereenheid Flevoland verleende ontheffing (kenmerk 2461473) voor het doden van edelherten, met geweer en gebruikmaking van demper, in het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen en in de gebieden daaromheen die voor de edelherten rechtstreeks te bereiken zijn (Kotterbos, Oostvaardersbos, Oostvaardersveld en Hollandse Hout, ten zuiden van de Torenavalkweg) te wijzigen.

De wijziging van de ontheffing heeft een directe relatie met de wijziging van de natuurvergunning met kenmerk 3015039, gelijktijdig met de wijziging van deze ontheffing afgegeven.

Wat wijzigt:

- voorwaarde 6, die zag op afschot tijdens de bronst, wordt geschrapt.
- Voorwaarde 4 wordt vervangen door de volgende tekst.

4. Het is toegestaan na zonsondergang en voor zonsopkomst van de ontheffing gebruik te maken. Het afschot van de edelherten mag plaatsvinden in de periode 1 augustus tot 1 mei.

Voor het overige blijft de eerder afgegeven ontheffing onverkort van kracht.

B. Motivering van het besluit

B.1 Onderwerp van de aanvraag

Achtergrond aanvraag tot wijziging

In het vigerend Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023 (verder: FBP) is vastgelegd dat eind 2023 de populatie edelherten in de OVP moet zijn teruggebracht tot 500 dieren. Het is afgelopen seizoen niet gelukt de aantallen edelherten significant te reduceren; er zijn 157 edelherten geschoten in plaats van de beoogde 1.400 edelherten. Staatsbosbeheer is eigenaar en beheerder van het gebied.

Zij ziet als belangrijkste oorzaken voor het lage afschot het uitblijven van een koude periode, de zeer goede conditie van de edelherten, het ruime voedselaanbod, dit in combinatie met een aantal beperkingen die in de ontheffing zijn opgenomen.

Met de laatste voorjaarstelling zijn circa 1.625 edelherten van 1 jaar en ouder geteld. De verwachting is dat de stand zal oplopen met een aanwas van 700 kalveren tot circa 2.325 edelherten. Dit betekent voor komend seizoen een afschot van 1.825 edelherten, wat zonder aanvullende maatregelen niet realistisch is.

Door voortschrijdend inzicht en praktijkervaring wil Staatsbosbeheer diverse maatregelen treffen die kunnen bijdragen aan de realisatie van het beoogde afschot. Daarbij werkt een tweetal ontheffingsvoorwaarden beperkend, om welke reden de Faunabeheereenheid nu het verzoek doet deze aan te passen of te schrappen.

Aanvraag

De Faunabeheereenheid vraagt de volgende wijzigingen aan:

1. *Verruiming afschotperiode*

Het verzoek is de jaarlijkse afschotperiode, van 1 augustus tot 15 maart, te verruimen tot 1 mei, zie voorwaarde 4 van de ontheffing.

2. *Schrappen voorwaarde over het voorkomen van verstoring van broedvogels moeraszone*

Het verzoek is voorwaarde 4, voor zover daarin is bepaald dat van 1 februari tot 15 maart geen afschot mag plaatsvinden binnen de verstoringafstand van de broedlocaties van broedvogelsoorten in de moeraszone, te schrappen.

3. *Aaneengesloten rustperiode van acht uur*

Het verzoek is de bepaling over de aaneengesloten periode van minimaal 8 uur rust tussen zonsondergang en zonsopkomst, welke eveneens in voorwaarde 4 staat beschreven, te schrappen.

4. *Afschot edelherten tijdens de bronst toestaan*

Het verzoek is voorwaarde 6 van de ontheffing over de afschotbeperking tijdens de bronst te schrappen.

B.2 Beleidsuitgangspunten Provincie Flevoland

Hieronder de beleidsuitgangspunten van de provincie Flevoland voor zover relevant voor de aangevraagde wijzigingen.

Omgevingsverordening Flevoland

In de Omgevingsverordening Flevoland (dd. 30 juni 2022) zijn door Provinciale Staten regels gesteld ter invulling van de taken die de Provincie Flevoland heeft voortvloeiende uit de Wet natuurbescherming. In artikel 8.17 lid 2 is bepaald dat een Faunabeheerplan gewijzigd kan worden.

Faunabeheerplan

Op 1 januari 2019 is het Faunabeheerplan Flevoland 2019-2023 (Verder: FBP) van kracht geworden. Gedeputeerde Staten van Flevoland heeft aanvullend hierop het hoofdstuk edelhert van dit FBP goedgekeurd. De inhoud van dit hoofdstuk edelhert is een uitwerking van het vervolgbeleid n.a.v. het door de provincie Flevoland vastgestelde Beleidskader Beheer Oostvaardersplassen. In het hoofdstuk edelhert van het FBP staat een afschotperiode van 1 augustus tot 15 februari genoemd en ook dat er geen herten worden geschoten tijdens de bronst. Aangezien artikel 3.17, lid 2 Wnb stelt dat een ontheffing aan een Faunabeheereenheid wordt verleend en die overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde FBP handelt, heeft het bestuur van de Faunabeheereenheid besloten op grond van artikel 8.17 lid 2 van de Omgevingsverordening provincie Flevoland het FBP aan te passen en het gewijzigde FBP vast te stellen. In een aparte aanvraag (kenmerk 22-1055LS d.d. 28 oktober 2022) heeft het bestuur van Faunabeheereenheid Gedeputeerde Staten van Flevoland gevraagd het gewijzigde FBP goed te keuren. Bij besluit van 11 november 2022 is het gewijzigde FBP goedgekeurd (kenmerk 3033279).

Het betreft de volgende wijzigingen ten opzichte van het huidige FBP, onderdeel edelhert (hfst. 10.5):

- 1. Op pagina 10 van hoofdstuk 10.5 edelhert onder d) 'plaats en tijd' en onder de regel 'Het beheer ten behoeve van de aantalsregulatie wordt uitgevoerd in de periode': 'Van 1 augustus tot en met 15 maart' te wijzigen in: 'Van 1 augustus tot 1 mei'.*
- 2. Te schrappen: 'Er vindt geen afschot plaatst in de bronsttijd van het edelhert. De start en het eind van de bronstperiode is afhankelijk van externe factoren waaronder de buitentemperatuur. Wanneer de bronst start en eindigt, is alleen vast te stellen doorobservatie van het gedrag van de dieren in het veld.'*

B.3 Inhoudelijke beoordeling wijziging ontheffing

Wijzigen voorwaarde 4

Afschotperiode

Tot en met 2018 was sprake van reactief beheer, waarbij alleen de zwakke edelherten die de winter niet zouden overleven, werden geschoten. Sindsdien wordt actief populatiebeheer uitgevoerd en dit vraagt, zo is inmiddels gebleken, om ruimere mogelijkheden van de beheerders om de gestelde doelen te halen.

Het verzoek is de jaarlijkse afschotperiode, van 1 augustus tot 15 maart, te verruimen tot 1 mei, zie voorwaarde 4 van de ontheffing. De ervaring van het afschot de afgelopen jaren leert dat in koude periodes en aan het eind van de winter de realisatie van het afschot beter verloopt. In het verleden werden de meeste edelherten in de tweede helft van de winter tot in april geschoten. In die periode verbruiken de dieren zo min mogelijk energie en zijn dan minder alert, waardoor ze makkelijker zijn te benaderen en het afschot beter te realiseren valt. De FBE wil daarom deze extra periode van zes weken benutten om zeker in koude periodes van maart en april afschot te plegen.

Afschot in buurt van moeraszone

Het verzoek is vervolgens voorwaarde 4, voor zover daarin is bepaald dat van 1 februari tot 15 maart geen afschot mag plaatsvinden binnen de verstoringafstand van de broedlocaties van broedvogelsoorten in de moeraszone, te schrappen.

Deze voorwaarde was opgenomen in verband met de bescherming van aangewezen soorten in het kader van Natura-2000 en hoort om die reden niet thuis in deze ontheffing, die gaat over het afschot van edelherten.

Schrappen rustperiode

Het verzoek is om ook de bepaling over de aaneengesloten periode van minimaal 8 uur rust tussen zonsondergang en zonsopkomst, welke eveneens in voorwaarde 4 staat beschreven, te schrappen.

Deze voorwaarde was ook opgenomen in verband met de bescherming van aangewezen soorten in het kader van Natura 2000 en hoort om die reden niet thuis in deze ontheffing die gaat over het afschot van edelherten.

Schrappen voorwaarde 6

Het verzoek is voorwaarde 6 van de ontheffing over de afschotbeperking tijdens de bronst te schrappen. Dat biedt de mogelijkheid om ook in de maanden september en oktober afschot te plegen.

Normaliter staan de edelherten in roedels van 200 tot 500 dieren. Tijdens de bronst gaan de herten ieder hun eigen weg en ontstaan er kleine roedels kaalwild, verspreid over het gehele gebied. Afschot van dieren die zich in kleine roedels ophouden is makkelijker te realiseren. Afschot van edelherten tijdens de bronst is niet verboden. Vanuit het oogpunt van weidelijkheid is echter het wenselijk dat de dieren hun natuurlijke gedrag zoveel mogelijk kunnen blijven tonen. Om verstoring van de bronst zo veel mogelijk te beperken vindt daarom in die periode geen afschot plaats op de hoofdbronstplekken. Dat er niet geschoten mag worden in tijdens de bronst was in het FBP opgenomen, omdat het in de voorgaande opdracht (kenmerk 2295583 d.d. 19-9-2018) stond en het FBP gekoppeld was aan het besluit.

Wijziging vergunning art. 2.7 Wnb

Op 18 september 2019 hebben wij een vergunning op grond van artikel 2.7 Wnb afgegeven aan Staatsbosbeheer voor het afschot van edelherten in de Oostvaardersplassen (kenmerk 2466939). In deze vergunning worden de gevolgen van het voorgenomen afschot van edelherten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Oostvaardersplassen getoetst. Gelijktijdig met dit besluit nemen wij ook een besluit dat ziet op wijziging van deze vergunning (kenmerk 3015039).

Andere soorten dan het edelhert

Er is ontheffing aangevraagd voor het edelhert. Wij wijzen u erop dat er, naast het edelhert, andere niet-vrijgestelde beschermde soorten in het gebied (kunnen) voorkomen. Omdat de ontheffing niet ziet op andere soorten dan het edelhert, dient u te voorkomen dat u verbodsbepalingen uit de Wnb overtreedt ten aanzien van andere niet-vrijgestelde beschermde soorten.

B.4 Zienswijzen

Op het ontwerpbesluit zijn twee zienswijzen ingediend, van Stichting Dierbaar Flevoland en van Stichting Stamina. Deze geven geen aanleiding het ontwerpbesluit te wijzigen. Een toelichting hierop staat in de bijlage bij dit besluit.

B.5 Conclusie

De aangevraagde wijzigingen van de ontheffing zijn nodig om effectiever gebruik te kunnen maken van de ontheffing

In de ontheffing van 18 september 2019 is gemotiveerd dat het afschot van de edelherten nodig is in het belang van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van natuurlijke habitats, ter beperking van de omvang van de populatie van dieren in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden en ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren. In deze ontheffing is ook gemotiveerd dat er geen alternatieven zijn en er geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De aangevraagde wijzigingen veranderen hier niets aan. De motivering uit de ontheffing van 18 september 2019 blijft dan ook onverkort van kracht. Door de gevraagde wijzigingen

van de voorwaarden is het beter mogelijk de doelstand van edelherten te halen. De wijzigingen zijn redelijk en onderbouwd. De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding het ontwerpbesluit aan te passen. De ontheffing kan dan ook overeenkomstig de aanvraag worden gewijzigd.

C. Kennisgeving en afschriften

Van dit besluit zal conform artikel 3:42, tweede lid van de Algemene wet bestuursrecht door ons kennis worden gegeven door middel van publicatie in het Provinciaal Blad.

Een afschrift zal worden verzonden aan de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek.

D. Beroep

Bent u het niet eens met dit definitieve besluit? Als belanghebbende kunt u hiertegen in beroep gaan.

Beroep instellen kan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag nadat dit besluit ter inzage is gelegd.

E. Ondertekening

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

drs. D.J. Tijn

de voorzitter,

L. Verbeek

Bijlage 1: Zienswijzen ontwerpbesluit wijziging ontheffing doden edelherten in de Oostvaarders- plassen

Inleiding

Op het ontwerpbesluit zijn twee zienswijzen binnen gekomen. Van Stichting Dierbaar Flevoland (verder: Dierbaar) en van Stichting Stamina (verder: Stamina).

Dit besluit ziet op beperkte wijzigingen van de vigerende ontheffing, te weten:

1. verruiming afschotperiode,
2. schrappen voorwaarde over het voorkomen van verstoring van broedvogels moeraszone,
3. schrappen van de verplichte aaneengesloten rustperiode van acht uur in de nacht,
4. afschot edelherten tijdens de bronst toestaan.

Een groot deel van de zienswijzen van Dierbaar/Stamina richten zich in algemene zin tegen het doden van de edelherten en de vigerende ontheffing. Deze bezwaren raken niet aan de onderhavige besluitvorming over de wijzigingen en worden daarom niet besproken.

Dierbaar

Geen van punten zoals genoemd in de zienswijze van Dierbaar zien op de beoogde wijzigingen op de bestaande ontheffing. Deze behoeven daarom geen verdere bespreking. De zienswijze van Dierbaar geeft derhalve geen aanleiding om wijzigingen door te voeren in het (definitieve) besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit.

Stamina

Stamina heeft de volgende punten in haar zienswijze ingebracht die zien op de beoogde wijzigingen van de ontheffing:

1. Stamina stelt dat tijdens de bronst absolute rust voor de herten is vereist. Afschot tijdens de bronst leidt tot verstoring van het natuurlijke gedrag. Om dan afschot te plegen is niet alleen wreed maar gaat tevens in tegen het weidelijkheidsvereiste dat afschot tijdens de bronst niet is toegestaan. Daarom is nergens in Nederland afschot tijdens de bronst toegestaan. Elke jager met een jachtakte is lid van een jagersvereniging en heeft daarmee de eisen van weidelijkheid onderschreven en zou hier niet eens uitvoering aan mogen geven.

In de wet of de weidelijkheidsregels¹ is niets opgenomen over de bronst, dus ook geen verbod. Het is toegestaan. Bovendien zijn we niet aan weidelijkheidsregels gebonden. In haar uitspraak van 26 april 2021 heeft de Rechtbank Midden-Nederland vastgesteld in rechtsoverweging 17 en 20: *“De Wnb schrijft niet voor dat aan een ontheffing een voorwaarde moet worden verbonden over de weidelijkheidsregels. ...”* Naar het oordeel van de rechtbank hadden aan de ontheffing geen voorwaarden hoeven te worden verbonden dat de weidelijkheidsregels bij het afschot moeten worden nageleefd.² Deze uitspraak ziet op het beroep van Stamina tegen de vigerende ontheffing voor het afschot van edelherten in de Oostvaardersplassen. Omdat we het wel belangrijk vinden dat de dieren hun natuurlijke gedrag zoveel mogelijk kunnen blijven tonen, hebben we in het ontwerpbesluit opgenomen dat verstoring van de bronst zo veel mogelijk beperkt wordt door in die periode geen afschot te plegen op de hoofdbronstplekken. Dit wijzigt niet in het definitieve besluit.

2. Stamina meent dat met het schrappen van de aaneengesloten rustperiode van minimaal 8 uur de grenzen van de in acht te nemen weidelijkheid bij het afschot, dat normaal gesproken niet voor niets verboden is in de nachtelijke uren, dermate worden opgerekt met deze ontheffing dat sprake is van ontoelaatbare verstoringen en onnodig lijden van de edelherten onder dit afschotregime. Ook en juist in gebieden waar beheer plaats vindt hebben dieren een aaneengesloten periode van minimaal acht uur absolute rust nodig willen er geen ernstige gezondheidsproblemen ontstaan.

In de weidelijkheidsregels staat niets opgenomen over afschot in de nacht, bovendien zijn we hier niet aan gebonden. Zie ook hierboven onder 1. Stamina geeft niet aan waaruit blijkt dat er gezondheidsproblemen ontstaan bij de herten indien minder dan acht uur rust in de nacht wordt aangehouden. Daarbij tekenen wij aan dat ook afschot in de nacht altijd in een beperkt deel van het gebied als plaatsvindt, waardoor er altijd

¹ <https://www.jagersvereniging.nl/jagen/standpunten/weidelijkheidsregels/>

² <https://uitspraken.rechtspraak.nl/#/details?id=ECLI:NL:RBMNE:2021:1691>

genoeg ongestoorde locaties overblijven voor de herten.

3. Stamina stelt dat door de voorgestelde wijzigingen de periode waarin afschot is toegestaan met maar liefst 6 weken wordt verlengd. Normaal gesproken is van de gehele populatie hinden zo'n 70% drachtig. De a.s. moederdieren hebben in het voorjaar rust nodig en zullen zich trachten af te zonderen om hun kalf te zetten: afschot brengt onrust, stress en angst met zich mee. Dit zorgt om te beginnen voor een disbalans in de energiehuishouding. Vooral in de koude periode en bij drachtige dieren kunnen herhaaldelijke en aanhoudende verstoringen tot gezondheidsproblemen bij wild leiden. Dit is met name zeer schadelijk voor de hinde en haar ongeboren kalf. De verlenging van de afschotperiode met zes weken overschrijdt de grenzen van het betamelijke.

Er zijn ons geen gegevens bekend waar uit zou blijken dat verstoring van drachtige hinds tot gezondheidsproblemen leidt. Een hinde is een groot deel van het jaar drachtig. Gezien de afschotperiodes in Nederland en elders, die decennia weinig zijn veranderd, worden drachtige hinds als ook bijvoorbeeld reegeiten geschoten en hebben we in Nederland nog steeds vitale populaties. Verstoringen horen bij het leven van herten. De verstoringen in het gebied zijn beperkt. Een hert kan alleen verantwoord worden geschoten indien het dier rustig stilstaat. De faunabeheerders proberen dan ook zo veel mogelijk voor de herten ongezien hun werk te doen. Dit doen zij bijvoorbeeld vanaf een hoogzit of verscholen achter natuurlijke obstakels in het gebied zoals boomstronken. Er zijn daarnaast ten allen tijden voldoende rustige alternatieve plekken in het gebied. Voor zover de gezondheid van de hinds al onderdeel uitmaakt van het toetsingkader van de ontheffing, zijn wij dan ook van mening dat deze niet in het geding is door het afschot van de edelherten.

4. Tegen de datum van 1 mei zijn veel hinds zelfs al zover zijn dat zij gaan bevallen. Dit brengt ontoelaatbaar ernstig extra dierenleed met zich mee voor het weliswaar nog niet geboren, maar inmiddels wel volgroeide kalf. Dergelijk afschot heeft helemaal niets te maken met verantwoord beheer (weidelijkheid). Er komen nu zes weken bij de afschotperiode. Dit gaat alle perken te buiten. In de veehouderij is het verboden dieren die 90% van de draagtijd hebben doorlopen, af te voeren naar de slacht. Indien u deze wijziging doorvoert, overtreedt u analoog hiermee dit verbod voor een zeer groot aantal hinds.

Vooropgesteld is van belang dat dit punt geen onderdeel vormt van het toetsingskader van de ontheffing. We behalen de gewenste doelstand niet door drachtige hinds te sparen. Zoals hierboven onder punt 3 ook is toegelicht, zijn hinds namelijk een groot deel van het jaar drachtig. Het schieten van drachtige hinds is ook onder de vigerende ontheffing al mogelijk, dit is als zodanig niet veranderd. Er is geen reden om aan te nemen dat er een verschil in dierenleed ontstaat als de hinde aan het begin, in het midden of op 90% van de draagtijd zit. De uitbreiding van de periode waarin afschot mag plaatsvinden is nodig om de doelstand te halen. Indien is deze extra periode niet op drachtige hinds mag worden geschoten, dan schiet de wijziging van de ontheffing zijn doel voorbij.

Conclusie

De zienswijzen van zowel Dierbaar als Stamina geven geen aanleiding wijzigingen door te voeren in het (definitieve) besluit ten opzichte van het ontwerpbesluit.